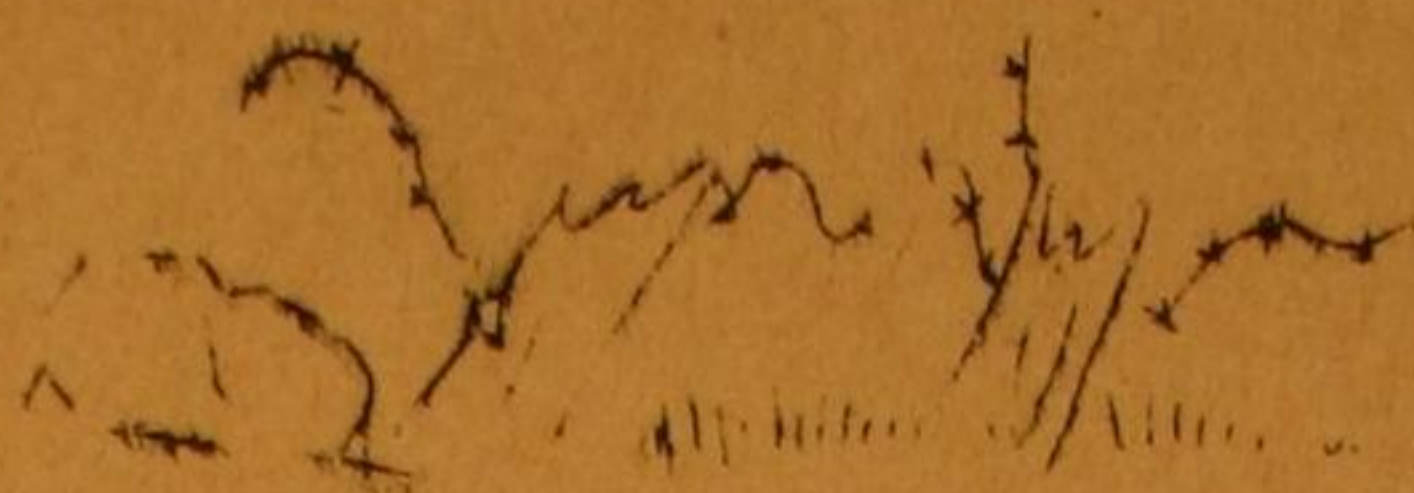

TUOMEN LEHTI

N:1024

Maanantaina syyskuun 11. p:nä 1944.

Uutiskatsaus.

ONKO JOPAKIN TAKEILLA? Kana-
dassa Quebecissä on liittoutuneitten
korkein sodanjohto koolla. Ryssä ei
ole mukana. Kolme huomattavaa sak-
salaista valtiomiehistä - von Papen,
Funk ja Curtius - on saapunut Madri-
diin, Espanjan pääkaupunkiin.

LANSIRINTAMALLA liittoutuneiden
hyökkäys jatkuu. Eräs Maginot-
linnoitus on vallattu. Tykistö-
tuli kohdistuu jo Saksan alueella.

BULGARIASSA etenee 3 ryssän ar-
meijaa ja 2 moottoroitua a-
kuntaa.

ENGLANTIIN INTERNOITUJA SUOMA-
LAISIA MERIMIEHIÄ on palannut koti-
maahan.

POHJOIS-SUOMEN EVAKUOINTI jat-
kuu.

RYSSÄT PURKIVAT MIINAKENTTÄNSÄ
ellen klo 16:n jälkeen tien suunnas-
sa, 17 iivanaa penkoi, ja 1 upsee-
ri norsiamineen oli valvomassa.

Muuten jatkaa ryssä Vuoksella
pioneerikalastusta. Silloin tällöin
heillä on vastarannalla hurjia vot-
kajuhlia - yrittivät kerran kuulemma
kutsua luutnantti Saarelankin mukaan.
Ovat yrittelleet veljeilyä myös ma-
horkan ja kalojen voimalla, mutta
meikäläiset tuumailevat vanhan sota-
päällikön tavoin: "Pelkään vihollis-
ta enemmän silloin, kun se tulee lah-
joja tyrkyttäen."

PANSJARIMIINAKENTÄSSÄ ajelivat
hiljattain eräät elonkorjaajat hy-
vällä tuurillaan ilmaan lentämättä.
- Nykyiset odotuksen päivät muuten
ovat kallisarvoisia ensi talven lei-
päviljaa ajatellen.

"MARSSITAUOLLA ON ENSI TOIKSI
RIISUTTAVA SAAPPAAT", muistutti p-
leikkärimme, "pestävä mikäli mahdol-
lista jalat kylmällä vedellä ja nos-
tettava ne vartaloa ylemmä. Ennen
marssia on jalat pestävä huolelli-
isesti ja katsottava, että jalka on
tiiviisti saappaassa kantapään lok-
sumetta ylös ja alas. Jos saappaat
ovat liian isot, sopii käyttää pape-
ria jalkarätin lisänä tai vuorata
kantapää esim. nenäliinalla."
1/3652, Val.ups.

Kirkonmäkiä.

Kirkolla on suomalaisessa mai-
semassa erikoisasemansa. Ja neljättä
vuotta kestäneen Karjalan-kiertueemme
villakka kirkonmäet syöpyneet erikoisen tar-
kasti muistiimme.

Muistamme elokuun 8. aamun 1941,
jolloin Kytömaan pataljoona tunkeutui
Jaakkimaan ja Lahdenpohjan kauppalaan.
Komentejamme oli Tyrjältä lähettämä
ryssän JR 461:lle ja 588:lle julistuk-
sen, jossa uhattiin käsitellä vangit-
ettuja punaupseereja rikollisina
jos he tuhoaisivat karjalaisen siviili-
väestön koteja ja kirkkoja. Siitä-
kö vai etenemisemme nopeudesta lienee
johtunut, että Jaakkiman komea vanha
kirkkokin, neuvostotähdin, sirpein ja
vasaroin koristettuna, saatiin ehjään,
vaikka ryssä ampui kirkonmäelle useita
rajuja tykistökeskityksiä.

Pari viikkoa myöhemmin marssim-
me Ayräpään ja Muolaan rauniokirkkoon
ohi etelään. Emme silloin saavistaneet,
miten unohtumattomin muistoin talviso-
dan runtelema Ayräpäänharju kerran toi-
lisi liittymään joukkomme historiaan.
Mikään Suomen kirkonmäistä, joilla on
sentään taisteltu monta kuumaa taist-
telua vuosisatain kuluessa, ei ole
niin veren kostuttama ja teräksen ja
räjähdysaineen runtelema kuin kohta-
lokas Ayräpäänharju.

Kaskiselän harjanteilta pohjois-
seen on kukkula, jolla sijaitsi Vuok-
senlaakson metodistiseurakunnan kirk-
ko. Se oli utteran, uhrautuvaisen
työn tulos - harras ja hiljainen py-
hiinvaelluspaikka. Ryssä ampui sen
juhannuksena 1944 tuleen, ja komea iki-
hongikko pirstoutui tykistökeskityk-
sessä miltei tuntemattomaksi.

Siinä ovat sotaretkemme kirkot.
Joko ne riittävät vai onko luetteloa
jatkettava? Montako Suomen kirkkoa
on vielä luovutettava ryssälle elokuu-
vateattereiksi? Vieläkö koskaan näem-
me kirkkojen kohoavan Taljalan, Ayrä-
pään ja Muolaan sorakunnalle?
Emme tiedä. Se vain on varmaa,
etteivät nuo muistot koskaan murene
mielestämme. Eikä mikään propagania
tai ulkopoliittinen suunnanmuutos saa
meitä unohtamaan, että Karjala - met-
sineen ja peltoineen, kirkonmäineen
ja taistelukenttineen - on osa Suomea.